AFGHAN GERMAN ONLINE
http://www.afghan-german.com
http://www.afghan-german.de
افغان جرمن آنلاین

ملاعبدالسلام ضعیف
۲۰۱۹/۰۱/۲۲

امریکا تېروتنه کوي

په 1988 ز.کال کله چي شوروي اتحاد پرېکړه وکړه چي له افغانستانه وځي هغه وخت کي 6+2 (شپږ ګاونډي او دوه امریکا او شوروي اتحاد) هېوادونه په ژینو کي سره را غونډ سول او د افغانستان په مورد یې له شورویانو اعتراف واخیست او یو مهالویش یې اعلان کړ چي ووځي، خو په هغو خبرو کي نه افغانستان په نظر کي ونیول سو، نه د افغانستان ابادي او نه د افغانستان راتلونکي ته پام وسو.
پایله دا سوه چي د جنګ مخه ونه نیول سوه؛ بلکي کورنی جنګ پیل سو او افغانستان پکي تباه سو چي تر اوسه یې موږ ناوړه اغیز او نتیجه وینو.
اوس هم امریکایان په ورته شکل غواړي په افغانستان کي هماغه تېروتنه تکرار کړي، دوی غواړي چي ګاونډي او هغه هېوادونه چي د 1988 ز. کال په قضیه کي دخیل ول، هغوی بیا دخیل کړي او د افغانستان په سرنوشت کي هغوی ته هم ونډه ورکړي.
خو دغه ډول سیاسي معادله چي یو ځل ترسره سوې ده بیا تکرار یې نه ممکن دی، نه ګټه رسوي او نه د افغانستان موضوع حل کولای سي.
په دا اوس نژدو کي چي امریکا له طالبانو سره د سولي خبري پیل کړي ، دري تېروتني یې وکړې:
لومړی: د ابوظبی غونډه کي یې نور هېوادونه د افغانستان په سرنوشت کي را شریک کړل، چي دا د طالبانو لپاره هم یوه اشتباه وه چي باید په همدې بسنه وکړي او بیا دا ډول اشتباه تکرار نه سي، او که په دې لاره کي پر دوی هر څومره فشارونه راځي د لوی هدف ته د رسېدو په خاطر دي وزغمي.
دویم: د دغه مجلس اجنډا چي له مخکي نه په ډیسمبر میاشت کي په قطر کي موافقه وربانديې سوې وه چي د امریکایانو د وتلو مهالویش او اوربند خبره به څېړل کېږي، له هغې اجنډا څخه امریکایان بلې خواته ولاړل او د افغان حکومت د ګډون او نور موضوعات یې ور شامل کړل.
دریم: دوی دا تېر اوولس کاله په افغانستان کي جنګ کړی دی، پر طالبانو یې هیڅ نوعه رحم نه دی کړی، د زور، فشار، بندي کولو او د توهین هرڅه یې وکارول آن تر فتواوو پوري؛ خو دا هرڅه یې بې نتیجي ول، اوس خلیلزاد چي دنده یې سوله راوستل دي، غواړي بېرته هماغه مسیر تعقیب کړي چي اوولس کاله یې تجربه کړی دی او هیڅ نتیجه یې نه ده ورکړې، غواړي د فشار په مټ طالبان یو څه ته راولي، چي دا کار د سولي لپاره د دوی په نیت کي شکونه را پیدا کوي، د څو عواملو له امله دا کار ګټه نه لري:
لومړی: د افغانستان په سرنوشت کي د نورو هېوادونو دخیل کول ناکامه طریقه ده؛ ځکه چي د افغانستان موقف دومره قوي نه دی چي د دغو هېوادونو رقابت ته په پام سره خپلي ګټي خوندي کړي؛ بلکي د هغوی د ګټو او اهدافو ښکار کېږي.
دویم: طالبان او په مجموع کي ټول افغانان د هغه څه تکرارېدل نه غواړي چي په 1988 ز. کال کي وسول.
دریم: دا کار د طالبانو ترمنځ مشکلات پیدا کوي او طالبانو ته د خپل صف اتحاد او اتفاق ترټولو مهم دی.
څلورم: که په دې پروسه کي د سیمي ځیني هېوادونه دخیل کړل سي، ځیني نور هېوادونه له هغو سره حساسیت پیدا کوي؛ نو مجبور دي چي بیا هغوی هم دخیل کړي، او که ځیني ګاونډیان را دخیلوي بیا مجبوره دي چي ټول ګاونډیان را دخیل کړي، د ټولو هېوادنو په را دخیل کولو کي بیا د افغانستان مقام کمزوری دی او بیا ستونزه د افغانانو له لاسه وځي او نورو لاسونو ته لوېږي.
امریکا د طالبانو مقابل کي ډول ډول فشارونه کارولي او کاروي یې، همدا اوس د نورو فشارونو تر څنګ؛ انتخابات د امریکا یوه بله پر طالبانو د فشار وسیله ده چي دوی یې کاروي، تبلیغات ورته کوي چي انتخابات کېږي او دادی نوملیکنه هم ورته وشوه.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکي په خیر و لولئ

فکر کيږي لکه ښخوا چي طالبان د امريکا هر ډول فشارونو ته کلک دريدلي دي، له دي وروسته به هم طالبان د امريکا د فشار هرې طريقي ته کلکه اوږه ورکړي، او په کومه برخه کي به د امريکا فشار ونه مني، که طالبانو ښخوا يا اوس تيروتنه کوي، د کوم فشار تر تاثير لاندي راځي، بيا به مجبوره وي چي د فشار په مقايسه څو برابره درنه بيه پري کړي.
نو بناً څه چي په سياسي لحاظ خليلزاد تکراروي او يا به د امريکايانو تګلاره همدا وي نو دا د سولي لاره نه؛ بلکي دا يو سازش دی چي دوی يې په مخه وړي او نتيجه نه ورکوي؛ ځکه چي دوی اوولس کاله همدا سازشي طريقي استعمال کړي خو کومه ګټه يې ورته ونه کړه.
حل لاره:
د موضوع حل داسي راوتلای سي چي امريکايانو د طالبانو نظام له منځه وړی دی، تر دوه لکه ډېر طالبان او افغانان يې په شهادت رسولي دي او تر دوه لکه زيات يې په زندانونو کي توهين کړي، تعذيب کړي چي تر اوسه هم ځيني په ګوانتانامو او ګڼ شمېر يې په افغانستان کي د دوی په زندانونو کي بنديان دي، دوی يې له ټولو حقوقو څخه محروم کړي، دنيا ته يې د تروريستانو په نوم معرفي کړي دي، د دوی سياسي او اقتصادي ارزښت يې له منځه وړی يا يې داغداره کړی دی، نو د طالبانو او امريکايانو ترمنځ د بې باوری يوه لويه فاصله موجوده ده او د دوی ترمنځ يو لوی حساب پروت دی.
ښه به دا وي چي دا حساب تصفيه سي او د دوی ترمنځ د اعتماد يوه فضا رامنځته سي او طالبان په دې مطمئن سي چي امريکايان له افغانستانه وځي او بيا وروسته هم د پيسو يا زور يا بل څه له لارې د افغانستان په چارو کي مداخله نه کوي او په مستقبل کي پر افغانانو يوه تحميلي اداره نه غواړي او له سولي وروسته بيا جنګ ته لمن نه وهي او د افغانستان مستقبل په سوله او ثبات کي راځي، دا موضوعات له طالبانو سره مطرح او نهايي سي او له دې وروسته بين الافغاني ډيالوګ پيل سي، هيچاته اجازه ورنه کړل سي چي د افغانستان په سرنوشت کي مداخله وکړي، نور افغانان په خپل منځ کي سره کښېني او د هېواد په راتلونکي، د هغه په اقتصاد، د حکومت او نظام پر جوړښت، اساسي قانون، د حکومت پر نوعيت او نورو اساسي اصلاحاتو فکر وکړي او اتفاق ته ورسيږي، بين المللي ټولنه يوازې د ګاونډيانو عدم مداخله تضمين کړي او د افغانانو د پرېکړو ملاتړ وکړي.
لومړی مرحله: د امريکا او طالبانو ترمنځ مخامخ خبرې وشي، او تر يو معين وخت پوري انتخابات په تعليق کي ولويږي.
دوېمه مرحله: کله چي د امريکا او طالبانو ترمنځ توافقات وسوه، بيا بين الافغاني مذاکرات پيل، ټول افغان طرفونه به يکي برخه لري.
همدا د افغانستان لپاره ترټولو ښه لاره ده چي بيا کولای سي نړيوالو ته تضمين ورکړي چي بيا به افغانستان د دوی پر ضد نه کارول کيږي.
نو که امريکايان غواړي همدغه يې لاره ده، او که په سازش، دسيسو او زور باندې څه غواړي دا نتيجه نه لري، هغه د جنګ برخه ده، او که دوی بيا هم دا خبرې کوي معنا يې دا ده چي دوی لا هم د جنګ ستراتيژي يوې ډيپلوماټيکي او سياسي ستراتيژۍ ته کاملاً نه ده تغير کړې.

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکني د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په خير و لولئ